

A 1733/tillväxt

Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
**jäsen ehdotusta kansallisten rajaesteneuvontatoimikuntien
perustamisesta Pohjoismaihin**

Ehdotus

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne tarkastelevat, miten pohjoismaista rajaestetyötä organisoidaan *kansallisesti* niin tiedontarjonnassa, esteiden ja ongelmien havaitsemisessa viranomaistasolla, asioiden eteenpäinviemisessä ministeriöille ja niin rajaesteneuvoston kuin kansallisten viranomaisten ja ministeriöidenkin havaitsemien esteiden koordinoinnissa ja ratkaisemisessa. Tällaisessa kansallisen rajaestetyön tarkastelussa voidaan ottaa oppia Suomen rajaesteneuvontatoimikunnan työstä.

Taustaa

Rajaestetyö on tärkeässä asemassa pohjoismaisella poliittisella agendalla. Pohjoismaiden välinen liikkuvuus on tärkeää ja liittyy tiiviisti talouskasvuun ja työllisyyden lisäämiseen. Rajaestetyöllä on kolme kärkitavoitetta: olemassa olevien rajaesteiden poistaminen, uusien rajaesteiden synnyn ennaltaehkäiseminen sekä vallitsevista laeista ja säännöistä tiedottaminen. Suurin osa rajaesteistä, jotka vaikuttavat ihmisten ja yritysten liikkuvuuteen Pohjoismaiden rajojen yli, on identifioitu. Näiden rajaesteiden parissa toimii lukuisia toimijoita, keskeisimpänä rajaesteneuvosto.

Tehokkaaseen rajaestetyöhön tarvitaan tehokas organisaatio. Suomessa pohjoismaiseen rajaestetyöhön on erikoistunut Pohjola-Nordenin rajaesteneuvontatoimikunta. Neuvontatoimikunta toimii kansallisena valmistelukokouksena rajaesteneuvoston kokouksien alla. Neuvontatoimikunta kokoontuu kolme tai neljä kertaa vuodessa noin kaksi viikkoa ennen rajaesteneuvoston kokouksia. Neuvontatoimikunnan kokouksissa keskustellaan laajasti esille tulleista rajaesteistä eri hallinnon aloilla, ja se antaa Suomen edustajalle kattavat tiedot työskennellä rajaesteneuvoston kokouksessa. Toimikunnan tärkein tehtävä on tiedonvaihto yhteiskunnan eri toimijoiden välillä sekä rajaesteiden aikainen identifioiminen ja raportointi.

Neuvontatoimikunnassa on edustajia rajaesteneuvostosta, Suomen eduskunnasta, ulkoasiainministeriöstä, Pohjoiskalotin rajaneuvonnasta, työ- ja elinkeinoministeriös-

tä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, oikeusministeriöstä, Verohallinnosta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskuksesta, Opetushallituksesta, Väestörekisterikeskuksesta ja Pohjoismaiden ministerineuvoston Haloo Pohjola Suomesta. Neuvontatoimikunta on ainoa laatuaan Pohjoismaissa, ja siinä tapahtuva tiedonvaihto on osallistujille tärkeää.

Rajaesteneuvontatoimikunnan myönteiset kokemukset voisivat toimia esimerkkinä rajaestetyön kansalliselle organisoinnille myös muissa Pohjoismaissa ja itsehallintoalueilla.

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan laatimassa alkuperäisessä jäsenehdotuksessa ehdotetaan, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että kaikki Pohjoismaat loisivat kansalliset rajaesteneuvontatoimikunnat tehostakseen ja järjestääkseen rajaestetyötä kansallisesti. Neuvontakomiteoita suositellaan myös itsehallintoalueille.

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että kaikki Pohjoismaat loisivat kansalliset rajaesteneuvontatoimikunnat tehostakseen ja järjestääkseen rajaestetyötä kansallisesti. Neuvontakomiteoita suositellaan myös itsehallintoalueille.

Valiokunnan näkemykset

Suomen valtuuskunnan ehdotus laadittiin rajaesteneuvoston vanhan toimeksiannon aikaan (ennen vuotta 2018). Vanhan toimeksiannon mukaan rajaesteneuvoston jäsenet VOIVAT hankkia omia verkostoja työnsä helpottamiseksi.

Pohjoismaiden neuvosto on tietoinen siitä, että yhteistyöministerit hyväksyivät loka-kuussa 2017 rajaesteneuvoston uuden toimeksiannon, jonka mukaan rajaesteneuvoston jäsenillä TÄYTYY olla Suomen valtuuskunnan ehdotuksessa esitetyn tyyppinen verkosto ja rajaesteneuvoston jäsenten TÄYTYY pitää kokouksia näiden verkostojen kanssa rajaesteneuvoston kokousten alla.

On kuitenkin todettava, että Suomessa toimivaa rajaesteneuvontatoimikuntaa ja Suomen ehdotusta ei voi tarkastella vain suhteessa rajaesteneuvoston työhön, vaan asiaa tulee pohtia laajemmin. Samalla on tärkeää, että jokainen maa voi organisoida kansallisen rajaestetyönsä omista lähtökohdistaan siten kuin se parhaiten sopii kyseiselle maalle.

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan ehdotuksessa esitetyn tyyppiset kansalliset verkostot ovat kuitenkin hyviä foorumeita helpottamaan tunnistettuihin ja valikoituihin esteisiin liittyvää vaikuttamistyötä ja esteiden poistamista. Kansalliset verkostot ovat lisäksi tärkeitä kanavia helpottamaan kansalaisille suunnattua tiedotustyötä esteistä, joiden ratkaisemiseen hallitukset eivät halua ryhtyä juridisesta näkökulmasta.

Pohjoismaiden neuvosto ehdottaa siksi, että Pohjoismaiden hallitukset tarkastelevat, miten pohjoismaista rajaestetyötä organisoidaan *kansallisesti* niin tiedontarjonnassa, esteiden ja ongelmien havaitsemisessa viranomaistasolla, asioiden eteenpäinviemisessä ministeriöille ja niin rajaesteneuvoston kuin kansallisten viranomaisten ja ministeriöidenkin havaitsemien esteiden koordinoinnissa ja ratkaisemisessa. Tällaisessa kansallisen rajaestetyön tarkastelussa voidaan ottaa oppia Suomen rajaesteneuvontatoimikunnan työstä.

Akureyrissa 10. huhtikuuta 2018

Arto Pirttilahti (kesk.)

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

Hanne Dyveke Sjøttar (FrP)

Henrik Brodersen (DF)

Håkan Svenneling (V)

Juhana Vartiainen (kok.)

Juho Eerola (ps.)

Mikael Staffas (Lib)

Nils Aage Jegstad (H)

Ólafur Ísleifsson (Flf)

Pyry Niemi (S)

Robert Halef (KD)

Ruth Mari Grung (A)

Solfrid Lerbrekk (SV)

Solveig Sundbø Abrahamsen (H)

Stein Erik Lauvås (A)

Ville Skinnari (sd.)